

Türkiye’de Müzik Eğitimi Alanında Görme Engelli Öğrenci ve Öğretmenlere Yönelik Yapılan Akademik Çalışmaların İncelenmesi

A Review of Academic Studies Conducted in the Field of Music Education in Turkey with Focus on Visually-Impaired Students and Teachers

Ece Ermiş¹, Şeydagül Kapçak²

¹ Ece Ermiş, Öğrenci, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim Fakültesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye, eceermis@icloud.com, (<https://orcid.org/0000-0001-7160-6964>)

² Dr. Öğr. Üyesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim Fakültesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye, seydagulkapcak@mu.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0003-3854-1200>)

Geliş Tarihi: 03.06.2022

Kabul Tarihi: 08.09.2022

ÖZ

Bu araştırma; Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan çalışmaların incelenmesini ve bu kapsamda konuya ilişkin öneriler sunmayı amaçlamaktadır. Araştırma; nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak “doküman analizi” kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise; doküman incelemesi ile elde edilen veriler “betimsel analiz” yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında belirlenen temalar doğrultusunda, kodlanan kavramların kullanım sıklığı (frekans) değerleri saptanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda; konu kapsamında doktora tezine rastlanmadığı, en fazla tez çalışmasının Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde yapıldığı, 2019-2020 yıllarında çalışmaların arttığı, en fazla çalışmanın nitel desende yapıldığı görülmektedir. Bunun yanında, veri toplama araçlarından en fazla görüşme formuna yer verildiği, çalışmaların çoğunlukla görme engelli lisans öğrencileri ile yapıldığı, konu kapsamında en fazla çalışmanın müzik öğretmenlerinin ders süreci ve kazanımlarına yönelik olduğu ve mesleki müzik eğitimine yönelik çalışmanın fazla olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görme engelli, kör, görme özürülü, braille, özel gereksinimli.

ABSTRACT

This research; aims to examine the studies conducted for visually impaired students and teachers in the field of music education in Turkey and provide suggestions on the subject in this context. The research was realized by using the case study design, one of the qualitative research methods. In the research, "document analysis" was used as a method of data collection. In the data analysis, the data obtained by document analysis were analyzed with the "descriptive analysis" method. In accordance with the themes determined within the scope of the research, the frequency of use, frequency, and percentage values of the coding concepts were determined. In consequence of the findings obtained in the research, it is seen that doctoral dissertation that is relevant to subject was not available, the most of studies regarding the dissertation subject was conducted in the Institute of Educational Sciences, Gazi University, there was an increase of the studies between 2019-2020, and the most studies were done in a qualitative design. Also, it was revealed that the interview form was mostly used rather than the other data collection tools, the studies were mostly conducted with visually impaired undergraduate students, the most work in the scope of the subject was

about the course process and achievements of music teachers, and the work on professional music education was more.

Keywords: Visually impaired, blind, visually disabled, braille, person with disability

GİRİŞ

Eğitim, yaygın bir biçimde “insanın kişiliğini besleme süreci” ve “insan sermayesinde yapılan yatırım” olarak kabul edilmektedir” (Senemoğlu, 2020, s. 29). Bu tanıma bakıldığında insanın, eğitim sürecinde kendisine kattığı tüm birikimlerin, bir yatırım olduğu düşünülmektedir. Çünkü eğitim süreci bireye her yönüyle katkı sağlayarak gelişimi destekleyen, aynı zamanda bireyin eğitim yoluyla toplum kurallarını, değerlerini ya da kültürünü tanınmasına ve öğrenmesine fırsat tanıyan bir süreç olduğu söylenebilir. Senemoğlu (2020, s. 29), eğitimin, toplumun belli süzgeçten geçmiş değerlerini, ahlaki boyutlarını aktarmada bir araç olduğu ifadesiyle bu düşünceyi desteklemektedir. Bu doğrultuda bireyin eğitim yoluyla kültürlenerek yüksek nitelik kazanabileceği söylenebilir.

Eğitim her birey için olduğu gibi engelli bireyler için de bir haktır. Özel eğitime ihtiyaç duyan bireyler, eğitimde fırsat eşitliği kapsamında toplumun diğer tüm bireyleri gibi ayırım yapılmaksızın yeteneklerine en uygun biçimde eğitimin çeşitli olanaklarından yararlanma hakkına sahiptir. 01.07.2005 tarihli ve 25868 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 5378 sayılı Kanun’un 4.maddesinde “Engellilerin tüm hak ve hizmetlerden yararlanması için fırsat eşitliğinin sağlanması esastır” ifadesi söz konusu eğitim hakkını ortaya koymaktadır.

Eğitimin önemi fark gözetmeksizin toplumun tüm bireyleri için vurgulanmaktadır. Fakat bu önemin engelli bireyler için bir adım daha önde olduğu araştırmalarda belirtilmelidir. Bu doğrultuda Dilsiz (2017, s. 1) çalışmasında; “Eğitim toplumun her bireyi için önemli olmasının yanı sıra engelli bireylerin yaşamlarını çevresinden daha bağımsız, onlara daha az seviyede ihtiyaç duyarak, kendilerini toplumdan soyutlamadan geçirebilmesi için çok daha önemlidir” ifadesini kullanmıştır. Söz konusu önem, eğitimin bireye sağladığı olumlu katkı sebebiyle vurgulanmaktadır. Dolayısıyla eğitimdeki uygulamanın, kişilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak yapılması durumunda, katkı oranının yükseldiği düşünülmektedir. Bu sebeple kişilerdeki bireysel farklılıklar bu süreci etkilemektedir. Özellikle özel gereksinimli bireyler için bu süreç daha farklı işlemelidir. Pirgon ve Babacan’a (2013, s. 192) göre, “Özellikle özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin eğitimi daha önemli bir süreci kapsamalıdır çünkü normal eğitim koşulları çoğu zaman bu bireyler için yeterli olamamaktadır”. Özel gereksinimli bireyler olarak adlandırılan bireyler Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nde (2012) şu şekilde sınıflandırılmıştır:

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Bireyler (Hafif, Orta, Ağır, Çok Ağır)
2. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler
3. Görme Yetersizliği Olan Bireyler
4. Ortopedik Yetersizliği Olan Bireyler
5. Sinir Sisteminin Zedelenmesi ile Ortaya Çıkan Yetersizliği Olan Bireyler
6. Dil ve Konuşma Güçlüğü Olan Bireyler
7. Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler
8. Birden Fazla Alanda Yetersizliği Olan Bireyler
9. Duyusal Uyum Güçlüğü Yaşayan Bireyler
10. Süreğen Hastalığı Olan Bireyler
11. Otizmli Bireyler
12. Sosyal Uyum Güçlüğü Yaşayan Bireyler
13. Dikkat Eksikliğine ve Hiperaktivite Bozukluğuna Sahip Bireyler
14. Üstün veya Özel Yetenekli Bireyler

Kişilerdeki engellilik türleri farklılık gösterdiği için kişiye verilecek eğitimde kullanılacak yöntemin de farklılık göstermesi gerektiği düşünülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi [MEB-MEGEP] (2011, s. 5) “Özel eğitimde sınıflandırma; tanıya, tanımaya, eğitim gereksinimlerinin ortaya çıkarılmasına, eğitimlerinde daha uygun düzenleme ve planlamaya yol gösterici olması açısından yapılmaktadır” ifadesiyle bu düşünceyi desteklemektedir. Örneğin; görme engelli bir öğrenciye verilecek eğitim şekli ile işitme engelli bir öğrenciye verilecek olan eğitim şekli farklı olacaktır.

Engelli bireylerin eğitim sürecinde, yetenek, algı ve yönelimlerinin ne olduğuna ilişkin dikkatli değerlendirmelerin yapılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu aşamada atılan adımların ve verilen kararların çok önemli ve kritik olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda doğru adımların atılmasının ve doğru kararların verilmesinin, öğrencinin kendine olan güvenini artıracak ve eğitim sürecinin bununla doğru orantıda gelişim göstereceği ön görülmektedir.

Bu bakış açısı özel gereksinimli kapsamında belirtilen görme engelli bireyler için de önem arz etmektedir. Görme engelli yasal tanımı; “Tüm düzeltmelerle birlikte gören gözün doğan görme gücünün 1/10 inç yani 20/200 feet* (ayaklık) görme keskinliğine ya da daha azına sahip olan veya görme açısı 20 dereceyi aşmayan kişilere görme engelli ya da kör denilmektedir. 20/200’ün anlamı ise görme yetersizliği olan kişinin 20 ayaktan görebildiğini, normal görme gücüne sahip olan kişi 200 ayaktan görebilmektedir. Görme açısının dar olmasının anlamı ise, normal görme keskinliği olabilmesine rağmen görmesi sadece merkezdekilerle sınırlı olup, çevrede yer alan nesnelere görememesidir” MEGEP (2013, s. 7). Eğitsel tanımı ise; “Eğitsel açıdan hiç görmeyenler, görme yetersizliğinden etkilenmiş olup, Braille alfabesiyle eğitim öğretim çalışmalarına devam eden bireydir. Eğitim çalışmalarında dokunsal ve işitsel faaliyetlerden yararlanabileceği düzenlemelerin olması gerekir. Birey okuma için kabartma alfabe ya da konuşan kitaplara ihtiyaç duyar” (MEGEP, 2013, s. 7) şeklinde yapılmıştır.

Görme engelli öğrenciler de kendi içlerinde özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Bunlarda, bireyin görme yetersizliğinin seviyesi, görme engelinin yaşı gibi durumlar etkili olmaktadır. MEGEP (2013), görme engelli bireylerin görme durumlarını seviyelerine göre üç grupta toplamıştır. Bunlar; hiç görmeyenler, az görenler ve görme yetersizliği olanlar şeklindedir.

Görme duyusunu doğuştan kaybeden bir birey görsel uyaranlardan uzak kaldığı için yaşlılarına nazaran gelişim süreci daha geriden gelebilir. Görme yetisini sonradan kaybetmiş bireylerde ise psikolojik olarak bazı problemler yaşanabildiği düşünülmektedir. Bu bireylerin çevrelerini algılama, bilgi edinme ve yeteneklerini geliştirme gibi süreçlerde diğer duyu organlarını kullandıkları gözlenmektedir. Eğitim sürecinde, öğretilecek olan bilgiler yazılı, sözlü ve görsel materyallerle desteklendiği için görme engelli birey, görsel materyallerin kullanıldığı aşamada yetersiz kalabileceğinden, çeşitli sıkıntılar yaşanabilir. Ancak görme engellilere uygun, iyi bir eğitim ve materyallerle bu durum en aza indirgenebilir. “İnsanı güçlü kılan göz değil akıldır” (Şendurur, 1995, aktaran Demirci, 2012) ifadesi ile eğitimdeki her engelin doğru uygulamalarla aşılabileceği desteklenmektedir.

Toplum, engelli olsun engelsiz olsun tüm bireyleri içine alan bir topluluktur. Engelli olan bireyleri toplumda yalnız hissettirmeyecek, o topluma ait hissettirecek ve kendini uzaklaştırmayacak olan en önemli etken eğitimidir. Müzik eğitimi de bu eğitimin en önemli tamamlayıcılarından. Müzik eğitiminin genellikle her bireyin ilgisini çektiği görülmektedir. Müzik, birçok toplum ve medeniyet için bir ifade biçimi olduğu gibi, müziğe ilgi duyan özel gereksinimli bireylerin çeşitli yetersizlik ya da eksikliklerini, duygularını aktarmak ya da göstermek için kullandıkları bir araç olduğu söylenebilir.

Bu doğrultuda görme engelli bireyler için müzik eğitimi, bireyin toplumda dışlanmaması ve tedirgin olmaması için kullanılabilecek bir araç olduğu ve yaşamlarında önemli bir yere sahip olduğu düşünülebilir. Müzik eğitimi ya da müzikal etkinlikler görme engelli bireyin, dil ve kulak gelişiminin yanında sosyalleşip topluma kazandırılması yönünde önem arz ettiği söylenebilir.

Müzik eğitimi, eğitimin tamamlayıcı önemli parçalarından bir tanesidir. “*Müzik eğitimi, “bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma”... sürecidir*” (Uçan, 2005, s. 36). Müzik eğitiminin, eğitimin tanımlarında da bahsedildiği gibi kültür aktarımı ve toplumsal değerlerin kazandırılmasında önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Müzik eğitimi, kendi içinde çeşitli amaçlara ve dolayısıyla kollara ayrılmaktadır. Bunlar; genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi olarak üç başlıkta verilmektedir (Uçan, 2005).

Genel müzik eğitimi, “Sağlıklı yaşam için tüm bireylerin müzik eğitimine yönelik programlanan, topluma ait müzik kültürü oluşturmayı hedefleyen okul öncesinden başlayarak ilköğretim, orta öğretim ve yükseköğretime kadar devam eden eğitim türüdür” (Tarman, 2006, s. 9). Bu tanımdan da yola çıkarak genel müzik eğitimi, bireye müzik hakkında verilmesi gereken en temel bilgileri veren, müziksel davranış kazandırmayı ve bireyin toplum ile sağlıklı bir iletişim kurmasını sağlayan eğitim türü olarak düşünülebilir.

Özengen müzik eğitimi ise; “müziğin belli dalına, özengence (amatörce) ilgili olup bunu geliştirmek ve müziksel davranış kazanmak ve müzikten zevk almak amacıyla herkese açık bir müzik eğitimi türüdür” (Karakoç ve Şendurur, 2015, s. 278). Özengen müzik eğitimi, tanımdan da anlaşıldığı gibi; zorunlu olmayıp, kişinin zevk aldığı ve ilgisi doğrultusunda şekillenen bir eğitim türüdür. Bu eğitim türü; resmi ve özel kuruluşların açtığı kurslar, özel dersler veren öğretmenler tarafından verilmektedir.

Müzik eğitiminin bir diğer kolu olan mesleki müzik eğitimine ilişkin amaçlar, Uçan (1994, s. 27) tarafından şu şekilde ifade edilmiştir; “Mesleki müzik eğitimi müzik alanının, bütünü, bir kolunu veya dalını o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik kolun, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlamaktadır”. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlara bakıldığında bunların; Konservatuarlar, Güzel Sanatlar Liseleri, Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Bölümleri ve Güzel Sanatlar Müzik Bilimleri olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda müzik eğitiminin hangi dalı olursa olsun; bireye kazandırdığı müzikal davranışlar aracılığı ile bireyin yaşama hazırlanması, topluma kazandırılması ve kendi benliğine olumlu yönde katkı sağlaması yönüyle, eğitim alanında öne çıkarak kendini göstermektedir.

Müzik eğitiminin, görme engelli bireyleri aktif bir şekilde hayata katarak, kendi yeteneklerini keşfetmeleri ve sosyalleşmeleri yönünde bireyleri geliştirdiği söylenebilir.

Görme engelli bireylerin gelişimleri; motor gelişim, dil gelişimi, bilişsel/zihinsel gelişim ve sosyal gelişim şeklinde dört alanda gruplandırılmıştır ve bu dört alanın her birinin müzik eğitimi yoluyla geliştirilebildiği araştırmacılar tarafından belirtilmiştir. Dilsiz (2017, s. 36), “Verilere göre çocukların sosyalleşme, motivasyon, müziksel ilgi değişikliği dışında, verilen müzik eğitimi programının çocuklarda zihinsel, sosyal, psiko-motor ve dil gelişimlerini destekleyebileceği yönünde bulgulara rastlanmıştır” ifadesiyle bu düşünceyi desteklemiştir. Örneğin; görme engellilerin gelişimindeki ilk unsur olarak belirtilen motor gelişimine, şarkı eşliğinde dans etme, beden perküsyonu yapmak, el-kol koordinasyonu için çalgı çalmak, vurmali çalgıların ritmine uygun hareketler sergilemek, sesleri taklit etmek gibi unsurların katkı sağladığı söylenebilir. “Hayvan yürüyüşleri, ses taklitlerinin yapılması, davul ritmine uygun yürüme, asker gibi yürüme, vurmali enstrümanların kullanılması müzik eşliğinde dans etme gibi etkinlikler bu çocukların motor gelişimlerinde etkili olur” ifadesi ile bu düşünce desteklenmektedir (MEGEP, 2008, s. 14-15, aktaran Baydağ, 2013).

Görme engellilerin bireysel gelişimindeki ikinci unsur ise dil gelişimidir. MEGEP’e (2013) göre, görme engellilerin genellikle dil gelişiminde problem yaşanmamakta ancak hep aynı tonda ve bağırarak konuşma eğilimleri olduğu, konuşma hızının düşük olduğu, konuşurlarken jest ve mimik kullanma konusunda yetersiz olduğu dudak hareketlerini daha az kullandığı görülmektedir. Müzik eğitimiyle, dil gelişimini geliştirmek amacıyla tekrarlı kelime ya da

cümleleri içeren şarkıların, söz konusu problemin dengelenmesi için katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bunların yanında, tekerlemeler, ses aralıkları uygun, prozodisi uygun, doğru cümle ve vurguların bulunduğu şarkılar da bu dil gelişimi için etkili olabilir.

Üçüncü unsur sosyal gelişimdir. Sosyalleşmede görme ve göz kontağı kurmanın, sosyalleşme sürecini kolaylaştırdığı ve ilişkileri güçlendirdiği söylenebilir. Ancak görme engelli bireylerin görememe ve göz kontağı kuramama durumları sebebiyle, dışlanma duygularının açığa çıkabileceği ve tedirginlik yaşayarak kendilerini sosyal çevreden geri çekerek soyutlama durumunun söz konusu olabileceği düşünülmektedir. MEGEP’te (2013, s. 13) bu düşünce şu ifadeyle desteklemektedir; “Görme engelli olanların dış dünya ile ilişkileri diğer duyu organlarına bağlı kalmıştır. Gözün işlevini yapmaması çocuğun içe dönük, etrafına karşı ilgisiz olmasına neden olabilmektedir”. Bu tür problemlerin müzik eğitimi yoluyla en aza indirgenmesi sağlanabilir. Örneğin; küçüklü büyüklü gruplar oluşturulup görme engelli bir bireyin müziksel uygulamalar yapmasını sağlamak, bireyi motive edecek, sosyalleşmesini sağlayacak ve toplumdaki ayrı olmadıkları hissettirilerek özgüven duygusunu geliştirecektir. Tüm bu müzikal uygulamaların, aynı zamanda bilişsel /zihinsel gelişime katkı sağlayarak, belirtilen dört alanın da müzik eğitimi yoluyla gelişim sağlayabileceği söylenebilir.

Ancak tüm bu müzikal uygulamaların görme engelli bireylere uygun yöntemler ile doğru bir şekilde uygulanmasının gerektiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda bilimsel temelli çalışmaların öneminin öne çıktığı söylenebilir. Konu kapsamında, görme engelli bireylerin fizyolojik, psikolojik, psikomotor vb. durumlarını saptamak, yaşanan veya yaşanabilecek zorlukları tespit etmek, bu zorluklara bireylerin birçok yönden gelişmesini sağlayarak farklı bakış açılarıyla değerlendirip çeşitli çözümler bulmak ve görme engelli bireyi topluma sağlıklı, özgüvenli, başarılı ve bilinçli bir birey olarak kazandırmak bilimsel çalışmalar doğrultusunda en sağlıklı biçimde gerçekleşecektir. Ancak bu şekilde görme engelli bireylerin eğitim sürecinin kolaylaştırılmasının, rahatlatılmasının, eğitim haklarını kullanarak müzik eğitiminin her alanından en yüksek oranda yararlanmalarının ve geleceklerine yatırım yapabilmelerinin sağlanmasının gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir.

Pirgon ve Babacan (2013), “Öğrencinin engeli nedeniyle oluşan fiziksel sınırlılıklar çok iyi tespit ve analiz edildiği takdirde, ona uygun öğretim yöntemiyle öğretme sürecinde yaşanması muhtemel problemler en aza indirgenebilir, problemlerin ve gereksinimlerin ne olduğu daha net anlaşılabilir, dolayısıyla öğretmen bir problemle karşılaştığı zaman sürekli yöntem ve materyallerini değiştirmek zorunda kalmaz” ifadesiyle bu durumu desteklemektedir.

Dünyada yapılan çalışmaların yanında, Türkiye’de yapılan çalışmaların, ülkemizin öz değerlerini, çalışma kapsamlarında barındırabilme durumu söz konusu olduğundan, önem durumunun bir adım önde olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların ve onların çeşitli unsurlara eğilimlerinin tespit edilmesi, söz konusu konuya ilişkin çalışma yapılmamış alanların belirlenmesi yönünden önemlidir.

Bu araştırmada söz konusu önem doğrultusunda “Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmalar nelerdir?” problem cümlesi belirlenmiş ve bu problem cümlesine yönelik olarak aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Akademik çalışmaların türüne göre dağılımı nasıldır?
2. Akademik çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?
3. Araştırmacı/araştırmacıların cinsiyetlerine göre akademik çalışmaların dağılımı nasıldır?
4. Tezlerin yapıldığı üniversitelere göre akademik çalışmaların dağılımı nasıldır?
5. Makalelerin dergilere göre dağılımı nasıldır?
6. Akademik çalışmaların yöntemine göre dağılımları nasıldır?
7. Akademik çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımları nasıldır?
8. Akademik çalışmaların veri analiz tekniklerine göre dağılımı nasıldır?
9. Akademik çalışmaların, çalışma grubu/örneklem niteliğine göre dağılımı nasıldır?

10. Akademik çalışmaların, çalışma grubu/örneklem büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?
11. Akademik çalışmaların, konularına göre dağılımı nasıldır?
12. Akademik çalışmaların, müzik eğitimi türlerine göre dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde; araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada; Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel çerçevede gerçekleştirilen bir durum çalışmasıdır. Nitel araştırmalarda gözlem ve görüşmenin olanaklı olmadığı durumlarda, yazılı ve görsel materyaller kullanılabilir. Bu durum daha zengin ve kapsamlı bir çıkarım sağlanması açısından oldukça önemlidir (Baş ve Akturan, 2013). Yıldırım ve Şimşek’e (2013) göre nitel araştırmalarda amaç; araştırılan konuya ilişkin okuyucuya betimsel ve gerçekçi bir resim sunmaktır. Nitel araştırma yöntemi çatısı altında incelenen durum çalışması yaklaşımı aynı zamanda bir analiz sürecini de temsil ettiğinden, verilerin toplanması, düzenlenmesi ve analiz edilmesini kapsayan özel bir yöntemdir (Patton, 2018).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni; Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmalardan oluşmaktadır. Örneklemi ise; amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme yönteminde gözlem birimleri önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan kişiler, durumlar, olaylar ve nesnelere oluşturulabilir. Bu özellikleri taşıyan birimlerin (kişi, durum, olay, nesne) seçilmesi ölçüt örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F.ve Kılıç-Çakmak, E. 2019). Bu doğrultuda araştırmanın örneklemini; YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu) Ulusal Tez Merkezi, TR Dizin, Dergipark, Google Scholar ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Kütüphanesi Veri Tabanları’nda; “Görme Engelli”, “Braille”, “Braille Alfabeti”, “Braille Nota Sistemi”, “Özel Gereksinimli”, “Görme Engelli ve Müzik Eğitimi”, “Kör”, Görme Özürlü” anahtar kelimeleri ile elde edilen akademik çalışmalar oluşturmaktadır. Anahtar kelimeler ile ulaşılabilen dokümanlar Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırma Kapsamında Ulaşılan Dokümanlar

	Ulaşılan Dokümanlar	Tür	Yazar Adı
1	Müzik eğitimi alan görme engelli öğrencilerin flüt eğitiminde karşılaştıkları sorunların incelenmesi.	Yüksek Lisans Tezi	Salih Ercan Adıyaman
2	Görme engellilerde braille işaret sistemi ve müzik eğitiminde kullanılabilirliği	Yüksek Lisans Tezi	Hikmet Akpınar
3	Üniversitelerde mesleki müzik eğitimi alan görme engellilerde piyano eğitiminde karşılaşılan sorunlar (ankara ili örneği)	Yüksek Lisans Tezi	Özlem Bağrıyanık
4	Görme Engelli Öğrencilerin Piyano Eğitimi Üzerine Durum Çalışması	Makale	Yüsel Pirgon Ezgi Babacan
5	Eğitim sürecinde müziğin görme engelli öğrencilerin	Yüksek Lisans Tezi	Efser Çağlarca

	kaygı durumları üzerindeki etkisi		
6	Türk eğitim müziği dağarının görme engelliler tarafından kullanımı için braille sisteminde dijital nota arşivi hazırlanması(ulusal marşlar örneği)	Bilimsel Araştırma Projesi	Ceren Doğan Sevan Deniz (Nart)
7	Görme engelli müzik öğretmenlerinin mesleki açıdan karşılaştığı güçlükler	Yüksek Lisan Tezi	Cafer Doğan
8	Mesleki müzik öğrenimi gören görme engelli öğrencilerin müzik eğitimi sürecinde karşılaştıkları problemlerin saptanması	Makale	Özlem Erten Yeter Gülçin Akçan Berkay Ömer Ünal Ahmet Tayfur Arslan
9	Türkiye’de görme engelli öğrencilerin müzik eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ile ilgili öğrenci görüşleri	Yüksek Lisans Tezi	Büşra Öz
10	Görme engelli öğrencisi olan konservatuvar eğitimcilerinin eğitim sürecine ilişkin görüşlerinin betimlenmesi	Yüksek Lisans Tezi	Alp Özsökmen
11	Görme engelli ilköğretim okullarında müzik dersi sürecine ilişkin öğretmen görüşleri	Yüksek Lisans Tezi	Zehra Dilsiz
12	Görme engelliler okullarında çalışan müzik öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programının ve ders içi etkinliklerin uygulanışına ilişkin görüşleri (adana ili örneği)	Yüksek Lisans Tezi	Nihal Ayşe Karaman
13	Görme engelli müzik öğretmenlerinin eğitim öğretim sürecinde materyal ihtiyaçları	Makale	Ayşe Çağlak Nezihe Şentürk
14	Görme engelli bireylerin sosyalleşme sürecinde verilen müzik eğitiminin, müzikal motivasyon, müziksel ilgi ve müzik yaşantılarına etkisi	Yüksek Lisans Tezi	Cemalettin Baydağ
15	Türkiye’de görme engelliler ortaokullarında öğretmen görüşlerine göre müzik dersi kazanımlarının gerçekleştirilme durumu	Yüksek Lisans Tezi	Zeki Fırat Demirci

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak “doküman analizi” kullanılmıştır. Bu doğrultuda; öncelikli olarak; yazarları tarafından Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı’nda internet üzerinden tam metin erişime açılmasına izin verilen tezlerin açık erişime sunulduğu YÖK Ulusal Tez Merkezi’nden, erişime açık bulunan müzik eğitimi ve görme engellilere yönelik

yapılan tezler incelenmiştir. Bunun yanında; dizinde yer alan dergilerdeki makalelerin adlarına, yazarlarına, özetlerine ve makale tam metinlerine erişilebilen, TR dizinde, Dergipark veritabanında, akademik çalışmaların bulunduğu “Google Scholar” veri tabanında ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Kütüphanesi Veri Tabanları’nda; “Görme Engelli”, “Braille”, “Braille Alfabeti”, “Braille Nota Sistemi”, “Özel Gereksinimli”, “Görme Engelli ve Müzik Eğitimi”, “Kör”, Görme Özürlü” anahtar kelimelerle aramalar yapılarak veriler toplanmıştır.

Doküman incelemesi ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde “betimsel analiz” yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analizde bulgulara ulaşmak için betimsel istatistikler temelinde hareket edilerek, çoğunlukla frekans ve yüzde dağılımı belirlenir. Burada temel amaç, eğilimlerin ortaya konmasıdır (Dinçer, 2018). Araştırma kapsamında belirlenen temalar doğrultusunda, kodlanan kavramların frekans değerleri (kullanım sıklığı) saptanmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın birinci alt problemi “Akademik çalışmaların türüne göre dağılımı nasıldır” olarak belirlenmiştir. Tablo 2’de, Türkiye’de müzik eğitim alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların türüne göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 2. Akademik Çalışmaların Türlerine Göre Dağılımları

Çalışmanın Türü	f	
Tez	Yüksek Lisans	11
	Doktora	0
Makale		3
Bilimsel Araştırma Projesi (BAP)		1
Toplam		15

Tablo 2 incelendiğinde; 11 adet yüksek lisans tez çalışmasının olduğu görülmektedir. Buna karşın doktora tezine rastlanılmamıştır. Ayrıca konuya ilişkin 3 adet makale çalışması olduğu görülmektedir. Bunun yanında uygulamaya yönelik uzun süreli çalışmaların yapılabildiği, üniversite tarafından maddi olarak desteklenen ve ürün ortaya çıkarılması yönüyle önemli olan projelerden 1 tane yapıldığı saptanmıştır. Konuya ilişkin proje çalışmasının olması, konunun değerli görüldüğünün bir göstergesidir. Doktoraya yönelik herhangi bir çalışmanın olmaması da konuya ilişkin tez kapsamında derinlemesine bir çalışma yapılmadığının göstergesidir. Genel olarak akademik çalışmaların az olduğu dikkat çekmektedir.

Araştırmada tespit edilen çalışmalar arasında; Tablo 2’de yansıtılanların dışında; müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik 1 tez, 2 makale tespit edilmiştir. Ancak, söz konusu çalışmaların içeriklerine erişilememiştir. İçeriklere erişmek amaçlı, yazarlarla irtibat sağlanmaya çalışılmış olup bir yazarın iletişim bilgilerine ulaşılmıştır. Ancak yazardan geri dönüş sağlanmadığı için bu araştırmalar kapsam dışı bırakılmıştır.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Akademik çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Tablo 3’te, Türkiye’de müzik eğitim alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların yıllara göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 3. Akademik Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımları

Yıl	f
2004	1
2012	2
2013	2

2016	1
2017	1
2018	1
2019	4
2020	3
Toplam	15

Tablo 3'te görüldüğü gibi 2004'ten önce herhangi bir çalışmaya rastlanmadığı görülmektedir. 2004 yılından sonra 8 yıl boyunca konuya ilişkin bir araştırmanın olmadığı tespit edilmiştir. Özellikle 2012 yılından sonra 2014-2015 yılları dışında her yıl çalışmaların yapıldığı saptanmıştır. Bunun yanında 2019 ve 2020 yıllarında da araştırmaların sayısının arttığı dikkat çekmektedir. Araştırmaların son yıllarda dikkat çekecek ölçüde artmış olması, araştırmacıların farkındalığının arttığına bir göstergesi olabilir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi "Araştırmacı/araştırmacıların cinsiyetlerine göre akademik çalışmaların dağılımı nasıldır?" olarak belirlenmiştir. Tablo 4'te, Türkiye'de müzik eğitim alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların araştırmacı/araştırmacıların cinsiyetlerine göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 4. Araştırmacıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	Lisansüstü Tez	Makale	Bilimsel Araştırma Projesi (BAP)
	f		
Kadın	5	5	1
Erkek	6	3	0
Toplam	20		

Tablo 4 incelendiğinde; kadın araştırmacı sayısının 11, erkek araştırmacı sayısının ise 9 olduğu görülmektedir. Kadın araştırmacıların 5'nin lisansüstü tez yazarı, 5'inin ise makale yazarı olduğu, erkek araştırmacıların ise 6'sının lisansüstü tez yazarı, 3'ünün makale yazarı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca proje yürütücüsü olarak da 1 kadın araştırmacının olduğu görülmektedir. Bu bağlamda kadın ve erkek araştırmacı sayısı dağılımında belirgin bir farkın olmadığı söylenebilir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi "Tezlerin yapıldığı üniversitelere göre dağılımı nasıldır?" olarak belirlenmiştir. Tablo 5'te, Türkiye'de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların türü olan tezlerin üniversitelere göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 5. Tezlerin Yapıldığı Üniversiteye Göre Dağılımları

Üniversite	f
Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü	7
İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	1
Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	1
Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü	1
Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü	1
Toplam	11

Tablo 5 incelendiğinde; konuya ilişkin çalışması olan 4 Devlet Üniversitesi, 1 tane Özel Üniversite olduğu görülmektedir. Devlet Üniversitelerinde yapılan araştırma sayısının, Özel Üniversitede yapılan araştırma sayısından fazla olduğu görülmektedir. Söz konusu üniversitelerde

toplam 11 çalışmanın olduğu ve bu üniversiteler arasında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 7 araştırmayla en fazla araştırma yapan üniversite olduğu görülmektedir. Gazi Üniversitesi'nde yapılan çalışmaların fazla olması, Üniversite'nin ve Üniversite Akademik Personeli'nin konuya ilişkin farkındalıklarının yüksek ve hassasiyetlerinin fazla olduğunun bir göstergesi olabilir.

Araştırmanın beşinci alt problemi “Makalelerin dergilere göre dağılımı nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Tablo 6'da, Türkiye'de müzik eğitim alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların türü olan makalelerin dergilere göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 6. Makalelerin Dergiye Göre Dağılımları

Dergi	f
Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	1
Dergisi	
Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi	1
Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi	1
Toplam	3

Tablo 6 incelendiğinde; her dergide 1 çalışma yapılmış olup, toplamda 3 adet çalışmanın olduğu görülmektedir. Bu çalışmaların ikisinin üniversite dergilerinde, birinin ise üniversiteye bağlı olmayan akademik bir dergide yayımlandığı saptanmıştır. Makale çalışmalarının erişilebilirliğinin, lisansüstü tezlere göre daha fazla olduğu beklenmektedir. Dolayısıyla makale çalışmalarının fazla olması, okuyucuların ve farkındalığın artması yönünde katkı sağlayacağına göstergesi olabilir.

Araştırmanın altıncı alt problemi “Akademik çalışmaların yöntemine göre dağılımı nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Tablo 7'de, Türkiye'de müzik eğitim alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların yöntemlerine göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 7. Akademik Çalışmaların Yöntemine Göre Dağılımları

Yöntem	Lisansüstü Tez	Makale	Bilimsel Araştırma Projesi (BAP)
			f
Nitel	5	3	1
Nicel	5	0	0
Karma	1	0	0
Toplam		15	

Tablo 7 incelendiğinde; araştırmaların yöntemlerine göre dağılımlarında nitel yöntemlerin 9, nicel yöntemlerin 5 ve karma yöntemin 1 defa kullanıldığı görülmektedir. Araştırmaların çoğunluğunun nitel yöntem ile yapıldığı tespit edilmiştir. Bunun yanında nicel olarak hiçbir makale çalışmasının olmadığı saptanmıştır. Bu verilere göre, nitel çalışmaların daha fazla olduğu gözlenmiş, bunun sebebinin çalışmadaki bireysel özelliklerin ön planda olması, psikolojik-sosyolojik yönünün daha ağır basmasından kaynaklı olabileceği düşünülebilir.

Araştırmanın yedinci alt problemi “Akademik çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Tablo 8'de, Türkiye'de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 8. Akademik Çalışmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımları

Veri Toplama Aracı	f
Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	8
Yapılandırılmamış Görüşme Formu	5
Yapılandırılmış Görüşme Formu	1
Gözlem	2
Ölçek	2
Video Kayıt	1
Toplam	19

Tablo 8'e göre, yapılmış olan araştırmalarda, altı farklı veri toplama aracının kullanıldığı saptanmıştır. Veri toplama aracı olarak en fazla kullanılan tekniğin görüşme formu olduğu (f=14) görülürken, bunu, gözlem (f=2), ölçek (f=2) ve video kaydı (f=1) takip etmektedir. Araştırmacıların ağırlıkla nitel desende çalışmış olmaları, görüşme formunun fazla kullanılmasına yol açmış olabilir. Ayrıca, bu araştırmanın örneklem sayısı (f=15) göz önüne alındığında, araştırmalarda kullanılmış olan 19 veri toplama aracı ile birden fazla çalışmada farklı veri toplama araçlarının bir arada kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla araştırmalarda çoklu veri araçlarının kullanılması, daha sağlıklı bulguların ortaya çıkmasında etkili olmuş olabilir.

Araştırmanın sekizinci alt problemi "Akademik çalışmaların veri analiz tekniklerine göre dağılımı nasıldır?" olarak belirlenmiştir. Tablo 9'da, Türkiye'de müzik eğitim alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların veri analiz tekniklerine göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 9. Akademik Çalışmaların Veri Analiz Tekniklerine Göre Dağılımları

Veri Analiz Tekniği	f
İçerik Analizi	8
Betimsel Analiz	5
T-Testi	2
Pearson's Korelasyon Analizi	1
ANOVA	1
Toplam	17

Tablo 9 incelendiğinde; müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmalarda, beş farklı veri analiz tekniğinin kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Nitel desende yapılmış olan araştırmalarda içerik analizi veya betimsel analiz tekniği; nicel desende ise, betimsel analiz, t-testi, Pearson's korelasyon analizi ve ANOVA tekniklerinin kullanıldığı gözlenmiştir. Yapılmış olan araştırmalarda en fazla kullanılan tekniğin içerik analizi (f=8) olduğu göze çarparken, bunu sırasıyla, betimsel analiz (f=5), t-testi (f=2), Pearson's korelasyon testi (f=1) ve ANOVA (f=1) takip etmektedir.

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi "Akademik çalışmaların çalışma grubu/hedef kitleye göre dağılımı nasıldır?" olarak belirlenmiştir. Tablo 10'da, Türkiye'de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların, çalışma grubu/örneklem niteliğine göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 10. Akademik Çalışmaların Çalışma Grubu/Örneklem Niteliğine Göre Dağılımları

Çalışma Grubu/Örneklem Niteliği	f
Görme engelli lisans öğrencileri	6
Görme engelli ilköğretim öğrencileri	3
İlköğretim Öğretmenleri	3
Ortaöğretim Öğretmenleri	3
Görme engelli ortaöğretim öğrencileri	2

Görme engelli ortaöğretim öğretmenleri	2
Akademisyen	1
Görme engelli ilköğretim Öğretmenleri	1
Toplam	21

Tablo 10 incelendiğinde; 11 çalışmanın öğrencilerle, 10 çalışmanın ise öğretmenlerle yapıldığı görülmektedir. Öğretmen ve öğrencilere ilişkin yapılan çalışmaların neredeyse eşit olması; ilgili konuya ilişkin hem öğrenci hem de öğretmenlerin yaşadıkları durumların incelenmesinin, araştırmacılar tarafından eşit derecede önemsendiğini gösterebilir. Bunun yanında öğrenciye ilişkin yapılan çalışmalar arasında 6 araştırma ile en fazla lisans öğrencilerinin hedef kitle olarak seçildiği tespit edilmiştir. Lisans öğrencileri, mesleki müzik eğitimi almaları sebebiyle, çalışmalarını profesyonel düzeyde yürütmek zorundadırlar. Dolayısıyla profesyonelce uygulanmak zorunda olan müzik eğitiminin en az hata ile uygulanması, görme engelli lisans öğrencilerinin eğitim süreçlerinde diğer kademelere göre daha fazla sorunla karşılaşmalarına sebep olabilir. Bu nedenle, daha fazla bilimsel çalışma ile söz konusu zorlukların incelenmesi araştırmacılar tarafından tercih edilmiş olabilir.

Araştırmanın onuncu alt problemi “Akademik çalışmaların çalışma grubu/örneklem büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Tablo 11’de, Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların çalışma grubu/örneklem büyüklüğüne göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 11. Akademik Çalışmaların Çalışma Grubu/Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Akademik Çalışmaları Çalışma Grubu/Örneklem Büyüklüğü	f
1-30	11
31-60	2
61-90	1
91-120	1
Toplam	15

Tablo 11’e göre, Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci, öğretmen ve akademisyenlere yönelik yapılan çalışmaların, örneklem büyüklüğüne göre dağılımı incelendiğinde, çalışma grubu veya örneklem gruplarının 1-30 kişi arasında yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Araştırmaların çalışma grubunun veya örneklem sayılarının az sayıda kişi ile olmasının temel nedeni olarak, özel bir gruba yönelik olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca görme engelli bireyler ile yapılan çalışmalarda, görüşmelerin fazla zaman alması, bir refakatçi yardımı alınarak uygulanması gibi faktörler kişi sayısının az olma sebebi olabilir.

Araştırmanın onbirinci alt problemi “Akademik çalışmaların konularına göre dağılımı nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Tablo 12’de, Türkiye’de müzik eğitim alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların çalışma konularına göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 12. Akademik Çalışmaların Konularına Göre Dağılımı

Konu	f
Müzik öğretmenlerinin ders süreci ve kazanımlarına ilişkin görüşleri	4
Çalgı eğitimine yönelik yaşanan zorluklar	3
Materyal ihtiyaçlarına yönelik yaşanan zorluklar	3
Öğrencilerin müzik eğitiminde karşılaşılan zorluklar	2

Sosyalleşme sürecinde verilen müzik eğitiminin, müzikal motivasyon, müziksel ilgi ve müzik yaşantısına etkisi	1
Müzik eğitiminin kaygı durumu üzerinde etkisi	1
Görme engelli müzik öğretmenlerin yaşadıkları zorluklar	1
Toplam	15

Tablo 12 incelendiğinde, Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan çalışmaların konularına göre dağılımlarında en fazla; müzik öğretmenlerinin ders süreci ve kazanımlarına yönelik çalışmalar olduğu saptanmıştır. Müzik öğretmenlerinin ders süreci ve kazanımlarına yönelik çalışmalardan sonra en yoğun çalışılan konuların; materyal ve çalığya yönelik yaşanan zorluklara ilişkin olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın onikinci alt problemi “Akademik çalışmaların müzik eğitimi türlerine göre dağılımı nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Tablo 13’te, Türkiye’de müzik eğitim alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların eğitim türlerine göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 13. Akademik Çalışmaların Müzik Eğitimi Türlerine Göre Dağılımları

Müzik Eğitimi Türü	f
Mesleki Müzik Eğitimi	10
Genel Müzik Eğitimi	5
Özengen Müzik Eğitimi	0
Toplam	15

Tablo 13’e göre, araştırmaların müzik eğitimi türlerine göre dağılımlarında, mesleki müzik eğitimine ilişkin 10, genel müzik eğitimine ilişkin 5 çalışmanın olduğu görülmektedir. Özengen müzik eğitimine yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Mesleki müzik eğitiminde yapılan çalışmaların fazla olmasının sebebi, bilgiyi en iyi şekilde öğrenme ve içselleştirmesinin amaçlanması sonucunda, görme engelli bireylerin daha fazla problem yaşama durumlarını doğurmuş olabilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma genel bir değerlendirme niteliğindedir.

Bu araştırmada; Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan akademik çalışmaların tespit edilmesinin ve belirlenen alt problemler kapsamında incelenmesinin, söz konusu konuya ilişkin eğilim, tercih vb. unsurların saptanmasının, araştırmacıların yapacakları çalışmalara ışık tutması yönünden önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırma bulguları; görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yüksek lisans düzeyinde akademik çalışmaların yapılmış olduğunu, doktora düzeyinde ise herhangi bir çalışmaya rastlanmadığını göstermektedir. Yüksek lisans programı; daha çok bilgiye erişme, derleme, yorumlama ve değerlendirme becerisi kazandırırken, doktora programı; bağımsız araştırma yapma, verileri derinlemesine inceleme, analiz etme ve yeni sentezlere ulaşma becerisi kazandırdığı söylenebilir. 20.04.2016 tarihli, 29690 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği’nin 6. ve 15. Maddelerine bakıldığında yüksek lisans ve

doktora programlarının öğrenciye hangi becerileri kazandırdıklarına yönelik tanımları şöyledir: “Tezli yüksek lisans programı öğrencinin bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak bilgilere erişme, bilgiyi derleme, yorumlama ve değerlendirme yeteneğini kazanmasını sağlar.”, “Doktora programı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel problemleri, verileri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdelerek yorum yapma, analiz etme ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli becerileri kazandırır” (Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği, 2016). Bu doğrultuda, doktora programı kazanımlarına baktığımızda, doktora çalışmalarının bilimsel niteliklerinin de ortaya konulduğu söylenebilir. Bu bağlamda, konuya ilişkin doktora çalışmalarının yapılmamış olması, geniş ve derin bir bakış açısı ile irdelenmiş, analiz edilmiş ve yeni sentezlere ulaşmış bir çalışmanın yapılmadığının da bir göstergesi olabilir.

Verilerin yıllara göre dağılımları incelendiğinde; 2019-2020 yılları arasında yapılmış olan araştırmaların diğer yıllara göre artış gösterdiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla müzik eğitimi alanında, görme engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik yapılan araştırmaların son yıllarda arttığı gibi, araştırmacıların farkındalığının da arttığı söylenebilir. Bu duruma etki eden unsurlardan birinin; 2018 yılında Yükseköğretim Genel Kurul Toplantısı’nda özel yetenek sınavlarındaki kontenjanın %10’ unun engelli öğrenciler için ayrılması kararının etkili olduğu düşünülebilir. Yüksek Öğretim Kurulu resmi internet sayfasında yapılan duyuru doğrultusunda; “8 Şubat 2018 tarihinde gerçekleştirilen Yükseköğretim Genel Kurul Toplantısı’nda sadece özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programlar için geçerli olmak üzere, Yükseköğretim Kurulu tarafından uygun görüldüğü takdirde ilgili yılın ÖSYS Kılavuzunda yayımlanan programların kontenjanının: %10’unun engelli öğrenciler için ayrılmasına (Örneğin, 30 kontenjanın 3 ünün engelli öğrenci için ayrılmasına, 27 sinin ise diğer adaylar için ayrılmasına), karar verildi” (Yükseköğretim Kurulu, 2018) ifadesi bulunmaktadır. Bu kararın, özel yetenek sınavı ile öğrenci alan okullardaki başvuru sayısına olumlu etki ettiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda, öğrenci sayısındaki artışın, araştırmacıların dikkatini çektiği ve farkındalık yaratarak artış gözlemlendiği söylenebilir.

Araştırmanın diğer bir bulgusuna göre; Türkiye’deki üniversitelerin sadece 5’inin söz konusu konuya ilişkin çalışma yaptığı tespit edilmiştir. Bu üniversitelerde toplamda 11 çalışma yapıldığı ve 7 araştırma ile en fazla çalışmanın Gazi Üniversitesi’nde olduğu saptanmıştır. Bu doğrultuda; Türkiye’de yükseköğretim kademesinde müzik eğitimi veren 26 Eğitim Fakültesi, 43 Konservatuvar ve toplamda 69 akademik eğitim kurumu olmasına rağmen, tespit edilen akademik çalışma sayısının yetersiz olduğu ve farkındalık gerektiren bu konuya yeteri kadar yönelim olmadığı söylenebilir. Bunun yanında konuya ilişkin en fazla araştırmayı yapmış olan Gazi Üniversitesi’nin, üniversite ve akademik personel olarak diğer üniversitelere göre farkındalığı yüksek bir kurum olduğu söylenebilir. Dolayısıyla bu farkındalığın söz konusu akademik çalışmalara olumlu yönde yansıtıldığı düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında nitel çalışmaların, nicel çalışmalara göre daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. “Pozitif bilimlerin genellemeye özgü nicel araştırma yönteminden farklı olarak nitel araştırma, insana özgü bireysel özelliklerin farklı ve derin doğasına odaklanır... Nitel araştırma, insanın kendi potansiyelini anlaması, sırlarını çözmesi ve çabasıyla inşa ettiği sosyal yapı ve sistemlerin derinliklerini keşfetmek için geliştirdiği bilgi üretme biçimlerindedir” (Baltacı, 2019, s. 369). Bu doğrultuda, yapılan araştırmalarda, bireysel özelliklerin ve psiko-sosyal durumların açığa çıkartılması sebebiyle, nitel çalışmaların diğer çalışmalara göre daha fazla olmasının beklenen bir durumu yansıttığı söylenebilir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre veri toplama araçlarından; görüşme formunun daha fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu durumun, araştırmada incelenen çalışmaların daha fazla nitel çalışma olması sebebiyle olduğu söylenebilir. Ayrıca söz konusu konuya ilişkin çalışmaların, daha çok psikolojik ve duygusal yönünün ağır basması sebebiyle, bireysel görüşlerin, görüşme formu ile elde edilme tercihi öne çıkmış olabilir. Karataş (2015, s. 71), “Görüşmenin temel amacı bireyin iç dünyasına girerek onun bakış açısını anlamaya çalışmaktır. Görüşme yoluyla araştırılan konu hakkında bireyin deneyimleri, tutumları, düşünceleri,

niyetleri, yorumları, zihinsel algıları ve tepkileri gibi gözlenemeyen bilgilere ulaşılması umut edilir” ifadesiyle bu düşünceyi desteklemiştir.

Araştırmanın bulgularına göre; araştırmaların çalışma grubu/örneklem nitelikleri incelendiğinde öğrenciye ilişkin yapılan çalışmalar arasında 6 araştırma ile en fazla lisans öğrencilerinin hedef kitle olarak seçildiği tespit edilmiştir. Lisans öğrencileri, mesleki müzik eğitimi almaları sebebiyle, çalışmalarını profesyonel düzeyde yürütmek zorundadırlar. Uçan’a (2005, s. 34) göre, “Müzik eğitimi, genel müzik eğitiminden mesleki müzik eğitimine doğru gittikçe *daralır, yoğunlaşır ve derinleşir*; mesleki müzik eğitiminden genel müzik eğitimine doğru gittikçe *genişler, yeğnileşir ve sığlaşır*”. Dolayısıyla profesyonelce uygulanmak zorunda olan müzik eğitiminin an az hata ile uygulanması, görme engelli lisans öğrencilerinin eğitim süreçlerinde diğer kademelere göre daha fazla sorunla karşılaşmalarına sebep olabilir.

Bu araştırma sonunda, elde edilen bulgulara bakıldığında; incelenen araştırmaların konularına göre dağılımlarında en fazla çalışmanın, müzik öğretmenlerinin ders süreci ve kazanımlarına yönelik yapıldığı görülmüştür. Öğrencilerin, akademik ve sosyal yaşantılarını destekleyen, ileriye taşıyan en önemli unsurlardan birinin öğretmen olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin ders süreçlerini yönetme biçimi ve dersin kazanımlarına yönelik attıkları her adımın değerli olduğu söylenebilir. Dolayısıyla müzik öğretmenlerinin ders süreci ve kazanımlarına yönelik yapılan çalışmaların fazla olması, araştırmacıların bu süreci önemseydiğini gösterebilir.

İncelenen araştırmaların çalışma grubu/örneklem büyüklüğüne göre dağılımlarına bakıldığında, örneklem büyüklüğü 1-30 olan araştırmaların daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Örneklem büyüklüğünün az olması, nitel desende yapılmış olan araştırma sayısının fazla olmasından kaynaklandığı görülmektedir. İncelenen araştırmalara bakıldığında, örneklem büyüklüklerinin daha çok 1-30 kişi ile yapılarak, küçük grupların tercih edildiği görülmüştür. Araştırmaların çalışma grubunun veya örneklem sayılarının az sayıda kişi ile olmasının temel nedeninin, özel bir gruba yönelik olmasından kaynaklanmış olduğu düşünülmektedir. Ayrıca görme engelli bireyler ile yapılan çalışmalarda, görüşmelerin fazla zaman alması, bir refakatçi yardımı alınarak uygulanması gibi faktörlerden ötürü, küçük gruplar tercih edilerek, sağlıklı sonuçlara ulaşmanın hedeflendiği söylenebilir. Buna yönelik olarak, literatürde Karataş (2015, s. 70), “Nitel araştırmada en sık kullanılan veri toplama yöntemlerinin görüşme ve gözlem olması nedeniyle büyük bir örneklem grubuyla çalışmak hem zaman, hem de maliyet açısından mümkün olamamaktadır. Ayrıca örneklem grubunun büyük olması, gözlem ve görüşme yoluyla elde edilen geniş çaplı verilerin analizinde zorluklar yaşanmasına neden olacaktır” düşüncesiyle, bu durumu desteklemektedir.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde; 10 çalışma ile en fazla çalışmanın mesleki müzik eğitimi alanında, daha sonra 5 çalışma ile genel müzik eğitimi alanında yapıldığı saptanmıştır. Uçan’ın (2005, s. 33); “Mesleki müzik eğitiminde, bireyin ilgisi-isteği, yatkınlığı-yeteneği doğrultusunda ve ölçüsünde gelişip etkin katılım ve doyum sağlaması değil, onun ötesinde, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği biçim, kapsam ve düzeyde uğraşmanca (profesyonelce) hazırlanması, biçimlenmesi, uzmanlaşması, gelişmesi ve yetkinleşmesi esastır” ifadesi ile mesleki müzik eğitiminin tüm ayrıntılarıyla yetkin bir şekilde yapılması ve öğrenci tarafından içselleştirilmesi sürecinde ortaya çıkacak sorunların daha fazla olması beklenmektedir. Araştırmanın bir diğer sonucunda; özengen müzik eğitiminde herhangi bir araştırmaya rastlanmamış olması dikkat çekmektedir. Özengen müzik eğitiminin tamamen isteğe ve zevk eğitimine yönelik olması sebebiyle, dikkat çekecek sorunlarla karşılaşılma olasılığı söylenebilir. Dolayısıyla özengen müzik eğitime yönelik herhangi bir çalışmanın olmaması sonucunu doğurmuş olabilir.

Araştırma genel olarak incelendiğinde; Türkiye’de müzik eğitimi alanında görme engelli öğretmen ve öğrencilere yönelik yapılan çalışmaların artmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca diğer bütün disiplinlerde de görme engelli öğretmen ve öğrencilere yönelik çalışmaların artırılmasının toplumsal sağduyu ve farkındalık açısından önem arz ettiği düşünülmektedir.

ÖNERİLER

Araştırmadaki bulgular doğrultusunda;

- Türkiye’de hassasiyetin ve farkındalığın artırılmasına yönelik olarak müzik eğitimi kapsamında, görme engelli öğrenci ve öğretmenlerin yaşadıkları süreçler, sorunlar vb. konulara ilişkin üniversitelerde bilimsel araştırma çalışmalarının artırılması,
- Okunabilirliğinin artması için lisansüstü tezlerin makaleleştirilmesi,
- Bilimsel araştırma projeleriyle desteklenecek lisansüstü tezlerin yapılması,
- Çalışmaların daha derinlemesine incelenmesi için karma yöntemin araştırmalarda daha fazla tercih edilmesi,
- Söz konusu çalışmalara yönelik, problemlerin belirlenmesi ve derinlemesine çalışmaların yapılması için doktora programları kapsamında tezlerinin yapılması,
- Görme engelli öğretmen ve öğrencilere yönelik çalışmaların her yıl daha da artırılabilmesine yönelik çalışmaların ya da bilgilendirilmelerin yapılması,
- Konuya ilişkin makale çalışmalarının artırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Adıyaman, S.E. (2020). *Müzik eğitimi alan görme engelli öğrencilerin flüt eğitiminde karşılaştıkları sorunların incelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Akpınar, H. (2012). *Görme engellilerde braille işaret sistemi ve müzik eğitiminde kullanılabilirliği*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Erzurum.
- Bağrıyanık, Ö. (2019). *Üniversitelerde mesleki müzik eğitimi alan görme engellilerde piyano eğitiminde karşılaşılan sorunlar (Ankara ili örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Baltacı, A.(2019). Nitel araştırma süreci:Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 5(2), 368-388
- doi: 1031592/aeusbed.598299
- Baş, T., Akturan, U. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. 2. baskı. Ankara. Seçkin Yayıncılık.
- Baydağ, C. (2013). *Görme engelli bireylerin sosyalleşme sürecinde verilen müzik eğitiminin, müzikal motivasyon, müziksel ilgi ve müzik yaşantılarına etkisi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Kılıç- Çakmak, E. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. 26.baskı. Ankara. Pegem Akademi. Doi: <https://doi.org/10.14527/9789944919289>
- Çağlak, A., Şentürk, N. (2020). Görme engelli müzik öğretmenlerinin eğitim öğretim sürecinde materyal ihtiyaçları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 109, 270-283. Doi: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.46191>

- Çağlarca, E. (2019). *Eğitim sürecinde müziğin görme engelli öğrencilerin kaygı durumları üzerindeki etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Demirci, Z.F. (2012). *Türkiye’de görme engelliler ortaokullarında öğretmen görüşlerine göre müzik dersi kazanımlarının gerçekleşebilme durumu*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Dilsiz, Z. (2017). *Görme engelli ilköğretim okullarında müzik dersi sürecine ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Dinçer, S. (2018). Eğitim Bilimleri araştırmalarında içerik analizi: Meta-Analiz, Meta-Sentez, Betimsel İçerik Analizi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 176-190 Doi: 10.14686/buefad.363159
- Doğan, C. (2020). *Türk eğitim müziği dağarının görme engelliler tarafından kullanımı için braille sisteminde dijital nota arşivi hazırlanması(ulusal marşlar örneği)*. Bilimsel Araştırma Projesi. Bartın Üniversitesi.
- Doğar, C. (2004). *Görme engelli müzik öğretmenlerinin mesleki açıdan karşılaştığı güçlükler*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Engelliler Hakkında Kanun (2005, 7 Temmuz). Resmi Gazete. (Sayı: 25868). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5378&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Erten Yeter, Ö., Akçan, G., Arslan, A. T. Ve Ünal, B. Ö. (2018). Mesleki müzik öğrenimi gören görme engelli öğrencilerin müzik eğitimi sürecinde karşılaştıkları problemlerin saptanması. Uluslararası “*Balkan Eğitimi ve Bilim Kongresi*”[Poster Sunum] Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, s.618-624. Erişim adresi: <https://www.researchgate.net/publication/333172727>
- Karakoç, E., Şendurur, Y . (2015). İlköğretim okullarındaki özengen müzik eğitiminin öğrencilerin müziksel davranışlarına yansımaları. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (1) , 277-290. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/jiss/issue/25890/272799>
- Karaman, N.A. (2016). *Görme engelliler okullarında çalışan müzik öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programının ve ders içi etkinliklerinin uygulanaşına ilişkin görüşleri (Adana ili örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmetler Araştırmaları Dergisi*. 1, 62-80. Erişim adresi: <https://docplayer.biz.tr/7858074-Sosyal-bilimlerde-nitel-arastirma-yontemleri.html>
- Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği (2016, 20 Nisan). Resmi Gazete. (Sayı: 29690). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=21510&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (2011). *Özel Eğitimde Temel İlkeler*. Erişim adresi: http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/%C3%96zel%20E%20C4%B0lkeler.pdf

- Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (2013). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Görme Engelliler*. Erişim adresi: http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/G%C3%B6rme%20Engelliler.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012). Özel Hizmetleri Yönetmeliği.
- Öz, B. (2019). *Türkiye’de görme engelli öğrencilerin müzik eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ile ilgili öğrenci görüşleri*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Özsökmen, A. (2019). *Görme engelli öğrencisi olan konservatuvar eğitimcilerinin eğitim sürecine ilişkin görüşlerinin betimlenmesi* (Tez No. 585311) [Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Patton, M.Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. 3.baskı. Ankara. Pegem Akademi.
- Pirgon, Y., ve Babacan, E. (2013). Görme engelli öğrencilerin piyano eğitimi üzerine durum çalışması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 192-206. Erişim adresi: <file:///C:/Users/90535/Downloads/54-110-1-SM.pdf>
- Tarman, S. (2006). *Müziğin eğitiminin temelleri*. 2.baskı. Ankara. Müzik Eğitimi Yayınları.
- Senemoğlu, N. (2020). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. 27.baskı. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Uçan A. (1994). *Müzik eğitimi. temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara.Müzik Ansiklopedisi Yayın Evi.
- Uçan A. (2005). *Müzik eğitimi. temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum*. 3.baskı. Ankara. Evrensel Müziğevi.
- Yıldırım, A., Şimsek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 9. Baskı. Ankara. Seçkin Yayıncılık.
- Yükseköğretim Kurulu Engelli Öğrenci Komisyonu (2018). Erişim adresi: <https://engelsiz.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/kontenjan-mujdesi.aspx>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Education is a fundamental right of all individuals, including persons with disabilities. Education is the most important agent in ensuring that disabled people in society do not feel isolated, that they belong to society, and that they do not alienate themselves. Music education has become visible as a powerful complementary learning experience. By empowering visually impaired individuals to actively engage in life, music education is thought to be crucial in terms of developing individuals' abilities to explore their own talents and socialize. With this in mind, the study seeks to examine studies on visually impaired students and teachers in the field of music education in Turkey and to make suggestions on the subject matter. Accordingly, the problem question is defined as follows: “What academic studies are conducted in Turkey in the field of music education with focus on visually-impaired students and teachers?”

Method

The research adopts a case study design, as a recognized qualitative research approach. Data was collect through a “document analysis”, and was investigated with a “descriptive

analysis”. Frequency values, i.e. the frequency of occurrence of the coded concepts, were determined in line with the themes defined within the scope of the study.

The study population covers the subject groups of the academic studies conducted in Turkey in the field of music education with focus on visually-impaired students and teachers. The study sample, on the other hand, was defined using criterion sampling, being a purposeful sampling method in which the observation units may be people, situations, events or objects meeting a series of pre-determined criteria. The selection of units (person, situation, event, object) with appropriate characteristics is the basis of criterion sampling (Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Kılıç-Çakmak, E. (2019). Accordingly, the study sample included the academic studies found in the Council of Higher Education National Thesis Center, TR Dizin, Dergipark, Google Scholar and Muğla Sıtkı Koçman University Library Database using such keywords as “Visually-Impaired”, “Braille”, “Braille Alphabet”, “Braille Musical Notation”, “People with Disabilities”, “Visually-Impaired and Music Education”, “Blind” and “Visually-Handicapped.”

In the study, “document analysis” was used as a data collection method. Accordingly, theses focused on music education and visually-impaired people that were fully accessible on the Council of Higher Education’s National Thesis Center Database were given priority. The other articles reviewed were those with such details as full name, author, abstract, and full text published in the previously mentioned journals. The data were collected through searches on the TRDizin, the Dergipark database, the “Google Scholar” database of academic studies and the Muğla Sıtkı Koçman University Library Database using such keywords as “Visually-Impaired”, “Braille”, “Braille Alphabet”, “Braille Musical Notation”, “People with Disabilities”, “Visually-Impaired and Music Education”, “Blind” and “Visually-Handicapped.”

A “descriptive analysis” was used to examine the data obtained through the document review, in which the frequency and percentage distribution of the data were determined from an analysis of descriptive statistics. The main purpose in this regard was to identify any trends in the data (Dinçer, 2018). The frequency values (frequency of occurrence) of the coded concepts were determined in line with the themes defined within the scope of the study.

Discussion and Conclusion

The document analysis revealed no PhD thesis investigating this subject. The Gazi University Institute of Educational Sciences ranked first in terms of the number of thesis studies, the number of studies increased in 2019-2020 and most of the studies were qualitative. The most popular data collection tool was ascertained to be the semi-structured interview form. The studies were mostly conducted with the participation of visually-impaired undergraduate students, and the most popular subject was the music teachers’ lecture process and lecture achievements. There were a large number of studies focused on occupational music education.

In light of the research findings, it is evident that the number of studies has significantly increased in 2019 and 2020. Accordingly, it can thus be said that both the number of studies focused on visually-impaired students and teachers in the field of music education and researcher awareness have increased in recent years. One of the contributing factors to this finding is the decision taken at a Higher Education General Meeting held in 2018 enforcing a 10 percent quota for disabled students in special talent tests. On their official website, the Council of Higher Education made the following announcement: “In the Higher Education General Meeting held on February 8, 2018, it was decided that 10 percent of the quota for the programs published in the Student Selection and Placement Guidelines for the relevant year is to be reserved for disabled students, if deemed appropriate by the Council of Higher Education (e.g. for every class of 30 people, there will be three disabled students and 27 other students). This decision is only valid for programs accepting students through special talent tests” (The Council of Higher Education, 2018). This decision is thought to have had a positive impact on the number of applications made

to schools accepting students based on special talent tests. Accordingly, it can be said that the increase in the number of students attracted the attention of academia and also raised awareness.

Another striking result was the popularity of interview forms as a data collection tool, which may be associated with the fact that most of the studies investigated were qualitative. Furthermore, when it comes to this topic, psychological and emotional aspects outweigh, as a result of which, researchers may have preferred to hear individual ideas through interview forms. Karataş (2015, p. 71) supports this idea, arguing that: “The main objective of an interview is to visit one’s inner world and try to understand their point of view. And by interviewing someone, we hope to reach non-observable information about the topic being investigated, such as the interviewee’s experiences, attitudes, thoughts, intents, remarks, mental perceptions and reactions.”